

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2022

Nr 85

LANDSKAPSLAG

om ändring av vallagen för Åland

Föredragen för Republikens President den 20 december 2022

Utfärdad i Mariehamn den 22 december 2022

I enlighet med lagtingets beslut¹

upphävs 58 § 3 mom., 61 § 1 mom. 6 punkten och 2 mom., 65 § 3 mom., kapitelrubriken till 10 kap., 78 – 86 §§, 117 § 1 mom. 5 punkten vallagen (2019:45) för Åland,

ändras lagens 5 §, 6 § 2 och 4 mom., 13 § 2 mom., 17 § 2 mom. 10 punkten, 21 § 4 mom., 52 § 1 mom., 53 § 2 mom., 54 § 3 mom., 59 §, 60 §, 62 §, 65 § 1 mom., 66–68 §§, 73–75 §§, 98 § 2 mom. 1 punkten, 105 § 2 mom., 106 § 1 och 3 mom., 114 § 2 mom. och 115 § 2 mom. samt

fogas till lagens 11 § ett nytt 2 mom. och till lagens 49 § ett nytt 3 mom. som följer:

5 §

Valförrättning

Val förrättas genom att det anordnas *förtidsröstning* och *röstning på valdagen*. Landskapsregeringen och kommunerna anordnar gemensamt förtidsröstning på Åland och kommunerna anordnar röstning på valdagen.

Landskapsregeringen ansvarar för att det anordnas förtidsröstning utanför Åland.

6 §

Förtidsröstningsställen och vallokaler

Kommunstyrelsen fattar beslut om allmänna förtidsröstningsställen i kommunen. I varje kommun ska finnas minst ett allmänt förtidsröstningsställe, om inte kommunstyrelsen efter överenskommelse med landskapsregeringen och en eller flera andra kommuner beslutar att det inte finns något behov av det. De allmänna förtidsröstningsställena utanför Åland anges i landskapsförordning.

Förutom på förtidsröstningsställen kan förtidsröstning ske per brev på det sätt som anges i denna lag.

11 §

Valförrättare

Landskapsregeringen ansvarar för att det finns minst en valförrättare för varje allmänt förtidsröstningsställe utanför Åland.

13 §

Centralnämndernas sammanträden

Utöver vad som anges i 1 mom. sammanträder centralnämnden för lagtingsval i den utsträckning som behövs för att fullgöra sina uppgifter enligt 3 kap.

17 §

Rösträttsregister

Uppgifterna tas in i rösträttsregistret sådana de är i befolkningsdatasystemet och hembygdsrättsregistret den 1 september klockan 24. För varje röstberättigad antecknas

10) om en spärrmarkering har gjorts med stöd av 36 § lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (FFS 661/2009).

¹ LF nr 23/2021-2022
LKU bet. nr 15/2021-2022

21 §
Granskning av uppgifter

I de fall där utlämnandet av personuppgifter är begränsat med en spärrmarkering enligt 36 § lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myn-digheten för digitalisering och befolkningsda-ta, är endast uppgifterna om fullständigt namn och datum för införande i rösträttsregistret tillgängliga för granskning.

49 §
Tryckning och distribution

Landskapsregeringen ska se till att sam-manställningen av kandidatlistor för lagtings-valet och varje sammanställning av kandidat-listor för kommunalvalet finns tillgängliga vid de allmänna förtidsröstningsställena utanför Åland under den tid förtidsröstningen där på-går.

52 §
Meddelande om valförrättningen

Centralnämnden för lagtingsval ska senast 20 dagar före valdagen meddela om förtidsröst-ningen på landskapsregeringens elektroniska anslagstavla enligt förvaltningslagens bestäm-melser om offentlig delgivning. I meddelandet ska ingå information om förtidsröstningstiden, om alla allmänna förtidsröstningsställen samt om möjligheten att rösta per brev.

53 §
*Bestämmelser om förtidsröstningsställen
och vallokaler*

Alla förtidsröstningsställen och vallokaler ska ha ett utrymme som är lämpligt för röst-ningen. Det ska finnas tillräckligt med plats också för väljare som inväntar sin tur att rösta. Den kommunala centralvalnämnden ansvarar för förtidsröstningsställen och vallokaler i kom-munen medan landskapsregeringen ansvarar för förtidsröstningsställen utanför Åland.

54 §
Valsedlar

Landskapsregeringen ska sända ett till-räckligt antal valsedlar till varje kommunal centralvalnämnd och vid behov till förtidsröst-ningsställen utanför Åland. Valsedlarna över-sänds i slutet omslag försett med en anteckning

om deras antal. Försändelserna skickas enligt bestämmelserna i 60 § inför förtidsröstningen och i god tid inför röstningen på valdagen.

59 §
Förtidsröstningstiden

Förtidsröstningstiden inleds den 15 dagen före valdagen och avslutas utanför Åland den tionde dagen före valdagen och på Åland den femte dagen före valdagen.

60 §
Förtidsröstningshandlingar

Vid förtidsröstning på ett förtidsröstnings-ställe och per brev ska valsedel samt valkuvert, följebrev och ytterkuvert användas. Följebrev och ytterkuvert som används vid röstning på ett förtidsröstningsställe ska skilja sig från dem som används vid förtidsröstning per brev.

Landskapsregeringen ska senast den 34 da-gen före valdagen skicka valsedlar och övriga förtidsröstningshandlingar till de kommunala centralvalnämnderna. Centralvalnämnderna ska vidarebefordra valsedlarna och de övriga förtidsröstningshandlingarna till valförrät-tarna och valbestyrelsen i kommunen.

Landskapsregeringen ska se till att valsed-lar och övriga förtidsröstningshandlingar finns tillgängliga vid de allmänna förtidsröstnings-ställena utanför Åland under den tid förtids-röstningen där pågår.

62 §
Anteckning i vallängden

Om följebrev och valkuvert kan godkännas antecknar den kommunala centralvalnämnden i vallängden i vilket eller vilka val väljaren har utövat sin rösträtt, såvida inte en notering har gjorts i rösträttsregistret i samband med röst-ningen.

65 §
Räkning av förtidsröster

De godkända valkuverten öppnas vid cen-tralnämndernas sammanträde på valdagen. Sammanträdet får inledas och öppnandet på-börjas tidigast klockan 9, såvida inte central-valnämnden har fattat beslut om att förtids-rösterna i kommunalvalet ska räknas tillsam-mans med rösterna som avgivits på valdagen i ett röstningsområde. I nämndens protokoll antecknas antalet valkuvert. Därefter öppnas valkuverten och rösterna räknas på det sätt som i 91 § föreskrivs för räkning av röster i en valnämnd.

66 §

Förbud mot ändringssökande

I en valmyndighets beslut i ett ärende som gäller förtidsröstning enligt 7–9 kap. i denna lag får ändring inte sökas särskilt.

67 §

Anordnande av röstning

Röstningsförfarandet på ett förtidsröstningsställe ska vara organiserat så att valhemligheten bevaras.

De valförrättare som utsetts av den kommunala centralvalnämnden ansvarar för förtidsröstningen vid allmänna förtidsröstningsställen i kommunen. Vid varje allmänt förtidsröstningsställe ska finnas minst två valförrättare närvarande.

Den som har utsetts till valförrättare för ett allmänt förtidsröstningsställe utanför Åland ansvarar för förtidsröstningen där. Vid ett allmänt förtidsröstningsställe utanför Åland räcker det att en valförrättare är närvarande när röstning förrättas.

Valbestyrelsen i kommunen ansvarar för förtidsröstningen i en inrättning. Förtidsröstningen i en inrättning anordnas endast för dem som vårdas eller har intagits där.

Den kommunala centralvalnämnden ska översända valstämplar och övrig utrustning till valförrättarna och valbestyrelsen i kommunen inför förtidsröstningen.

Efter avslutad förtidsröstning i kommunen ska valstämplarna, överblivna förtidsröstningshandlingar samt förteckningarna över de väljare som förtidsröstat omedelbart skickas till den kommunala centralvalnämnden. Efter avslutad förtidsröstning vid ett förtidsröstningsställe utanför Åland skickas valstämplar och de nämnda handlingarna till landskapsregeringen.

68 §

Tider för röstning

Ett allmänt förtidsröstningsställe på Åland ska under förtidsröstningstiden vara öppet för röstning alla dagar utom söndagar om inte kommunstyrelsen av särskilda skäl bestämmer något annat. Förtidsröstning sker under de tider kommunstyrelsen bestämmer. Öppetiderna får inte infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20 och inte heller lördagar före klockan 9 eller efter klockan 18.

Ett allmänt förtidsröstningsställe utanför Åland ska under förtidsröstningstiden vara öppet för röstning under de dagar och på de tider landskapsregeringen bestämmer genom landskapsförordning.

Förtidsröstning i en inrättning ska under förtidsröstningstiden anordnas under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer.

Valförrättarna och valbestyrelsen ska se till att information om öppetiderna och om förfarandet vid förtidsröstningen finns på en väl synlig plats på förtidsröstningsstället.

73 §

Vidarebefordran av ytterkuverten

Valförrättaren vid ett allmänt förtidsröstningsställe på Åland eller valbestyrelsen ska utan dröjsmål se till att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnden i den egna kommunen tillställs centralvalnämnden på det sätt som den har anvisat, samt att de ytterkuvert som är riktade till andra centralvalnämnder omedelbart skickas till dem per post eller på något annat tillförlitligt sätt.

Valförrättaren vid ett allmänt förtidsröstningsställe utanför Åland ska utan dröjsmål skicka ytterkuverten till landskapsregeringen på det sätt som landskapsregeringen bestämmer. Landskapsregeringen ska se till att ytterkuverten utan dröjsmål vidarebefordras till de kommunala centralvalnämnderna.

Ytterkuverten ska skickas så att de har inkommit till den kommunala centralvalnämnd de är riktade till senast klockan 19 fredagen före valdagen.

74 §

Brevröstningshandlingar

Den som har för avsikt att förtidsrösta per brev ska skriftligen beställa brevrostningshandlingar hos landskapsregeringen. Beställningen ska göras personligen på en särskild blankett eller på något annat sätt som säkert fastställer beställarens identitet. Handlingarna kan beställas tidigast tre månader före valdagen men beställningen ska ha kommit in till landskapsregeringen senast den femte dagen före valdagen. Väljaren ansvarar själv för att beställningen sker i tillräckligt god tid för att de brevrostningshandlingar som sänds tillbaka kommer till den kommunala centralvalnämnden inom den tid som anges i 76 §.

75 §

Landskapsregeringens och den kommunala centralvalnämndens uppgifter

Landskapsregeringen ska utan dröjsmål sända brevrostningshandlingarna tillsammans med anvisningar till den adress som beställaren har uppgivit. Om sammanställningarna av kandidatlistor för de aktuella valen har fastställts ska de bifogas.

Om en väljare som beställt brevröstningshandlingar har en adress i en åländsk kommun, ska landskapsregeringen på särskild begäran ombesörja att brevröstningshandlingarna förs direkt till väljaren samt att handlingarna avhämtas.

Landskapsregeringen gör upp en förteckning över väljare till vilka brevröstningshandlingar sänds och den kommunala centralvalnämnden gör upp en förteckning över väljare som sänder in brevröstningshandlingar. Centralvalnämnden kan delegera denna uppgift till en av nämnden utsedd person. Förteckningarna är inte offentliga förrän röstningen har avslutats på valdagen.

98 §

Förfarande vid rösträkningen

Rösträkningen ska genomföras på följande sätt:

1) en kandidats *röstetal* bestäms genom att räkna ihop de godkända valsedlar där kandidatens nummer har antecknats,

105 §

Centralnämndernas protokoll

I protokollet ska antalet förtidsröster anges. Antalet ogiltiga valsedlar och valsedlar som inte är ifyllda ska anges skilt beträffande valsedlar som avgetts vid förtidsröstning och skilt för varje röstningsområde. Den kommunala centralvalnämnden ska skilt ange antalet förtidsröster som avgetts per brev.

Mariehamn den 22 december 2022

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

106 §

Centralnämndernas avslutande åtgärder

Centralnämnderna ska sätta in alla valsedlar i omslag som förseglas. Valsedlarna förvaras till dess följande val har förrättats och vunnit laga kraft.

Handlingarna från lagtingsvalet förvaras i landskapsarkivet och handlingarna från kommunalvalen i respektive kommuns arkiv.

114 §

Omval efter överklagande

Förrättandet av ett omval sköts av samma valmyndigheter som vid det upphävda valet. Vid omval till en kommuns fullmäktige anordnas förtidsröstning på ett förtidsröstningsställe endast i den kommun där omvalet förrättas.

115 §

Nyval efter upplösning av lagtinget

Vid nyval till lagtinget gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om ordinarie val i denna lag. Om ett nytt rösträttsregister upprättas ska den 1 september som avgörande tidpunkt i 16 § ersättas med den 46 dagen före valdagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Harry Jansson
föredragande minister